

3. Карпінський І.Ю. Соціально-психологічні фактори боротьби з корупцією в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Grani/2012_1/17.pdf.
4. Колеснікова М.В. Інформація як спосіб боротьби з корупцією / М.В. Колеснікова, Н.В. Турук // Юридичний науковий електронний журнал, 2016. – № 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.lsej.org.ua.
5. Лазаренко С.Ж. Політико-правові та соціальні передумови корупції в органах державної влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kaas.gov.ua/law-library/articles/b/298-politiko-pravovi-ta-sotsialni-peredumovi-koruptsiji-v-organakh-derzhavnojivladi.html>.
6. Політична корупція в Україні: суб'єкти, прояви, проблеми протидії / Інформаційно-аналітичні матеріали до фахової дискусії «Політична корупція в Україні: стан, чинники, засоби протидії» 27 листопада 2009 р. – К. : Центр Разумкова, 2009. – 90 с.

**ПРИДНІПРОВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАН І МОН УКРАЇНИ
ЯК ЯДРО РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ
У СТВОРЕННІ СПІЛЬНОГО УКРАЇНО-ПОЛЬСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ПРОСТОРУ**

ІВАНОВ С. В.

*доктор економічних наук, професор,
член-корреспондент
Національної академії наук України*

ЛЯШЕНКО В. І.

*доктор економічних наук, професор
Міжнародний центр дослідження соціально-економічних проблем
модернізації та розвитку кооперації
м. Полтава, Україна*

ПІДРИЧЕВА І. Ю.

*кандидат економічних наук
Інститут економіки промисловості
Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

Підписанням Угоди про асоціацію з Європейським Союзом Україна продемонструвала прагнення побудувати зрілу демократичну державу, реформувати інститути, які не лише дозволять людям вільно обирати професію, яка найліпшим чином відповідає їх талантам, а ще й надасть їм рівні можливості оволодіти нею та самореалізуватися.

В умовах «нової реальності», коли Україна вимушена протидіяти гібридному конфлікту та перебудовувати державу під ці потреби, нарощування людського капіталу є найкращою відповіддю на численні виклики. За словами директора Національного інституту стратегічних досліджень В. Горбуліна, Україна сьогодні є країною транзитного типу, «тільки це не транзит від авторитаризму до демократії – це стрімкий транзит від зародження демократії

мирного часу до демократії реальності гібридної війни [1]. У таких умовах формування «Європи різних швидкостей» роль драйвера, яку виконували для післявоєнної «старої Європи» Франція та Німеччина, можуть взяти на себе Польща та Україна, щоб використати те «віконце можливостей» яке відкриває перехід від 5-ї до 6-ї «довгої хвилі» Кондратьєва. Відповідний приклад використання такого «вікна можливостей» продемонстрували «нові індустріальні» країни Південно-Східної Азії, ставши при переході від 4-ї до 5-ї «довгої хвилі Кондратьєва» так званими «Азійськими тиграми».

При співробітництві обидві країни особливо зацікавлені у розбудові трьох просторів: оборонного, енергетичного та навчально-наукового. При формуванні спільного навчально-наукового простору українські вищі навчальні заклади (виші) де-факто стають майданчиками отримання бакалаврської освіти, не тільки для вітчизняних, але й для іноземних студентів з пострадянських (Азербайджан, Туркменія), азійських (Китай, Пакистан), африканських (Нігерія) країн, з метою продовження її по магістерським програмам у Польщі та інших країнах-членах ЄС [2; 3]. Процес створення спільного з Польщею навчально-наукового простору може бути доповнений підприємницькою складовою. Тобто студенти, які мають хист до підприємницької діяльності і навчаються за бакалаврськими програмами в Україні започатковують «власну справу» в бізнес-інкубаторі відповідного українського вишу, а потім переводячи її до відповідного вітчизняного наукового або індустріального парку. Продовжуючи навчання за магістерськими програмами у Польщі, вони спочатку адаптують свій малий бізнес у відповідному польському технопарку, тим самим вони стають вже резидентами ЄС. Це надає їм можливість виходу як на досить ємний польський, так і загальноєвропейський ринок, не пориваючи зв'язків з Україною та її ринком. Фактично для цього процесу вже створені відповідні передумови – багато вишів України уклали відповідні угоди з вишами Польщі і стали своєрідними «майданчиками підскоку» до Європи.

У цих процесах кожен український регіон має знайти свою нішу, розбудовувати самостійно або разом із сусідніми регіонами регіональні інноваційні системи (РІС). Наукові центри НАН і МОН України, як ядро навколо яких почала б формуватися сучасна інфраструктура РІС, могли б виступити дієвим механізмом міжвідомчої координації зв'язків між підсистемами РІС [4, с. 15].

Придніпровському науковому центру НАН і МОН України пропонується провести експеримент з формування відповідної ніші україно-польського навчально-науково-підприємницького простору у вигляді «пілотного проекту» створення транскордонного науково-навчального високотехнологічного кластеру (за напрямом нано- та біотехнології) з використанням технології «інноваційного ліфта». У структурі транскордонної єврорегіональної інноваційної системи можуть бути виділені два основні блоки: створення та поширення знань; впровадження та використання знань (рис. 1).

Науково-методичний супровід міг би здійснювати Інститут економіки промисловості НАН України та його Дніпровське відділення. Інститут має угоди про співпрацю з Дніпровським національним університетом ім. О. Гончара, Національним гірничим університетом, Дніпропетровським

державним хіміко-технологічним університетом, Університетом ім. А.Нобеля, а також низкою іноземних партнерів, зокрема з польського боку, які могли б стати базовими для проекту.

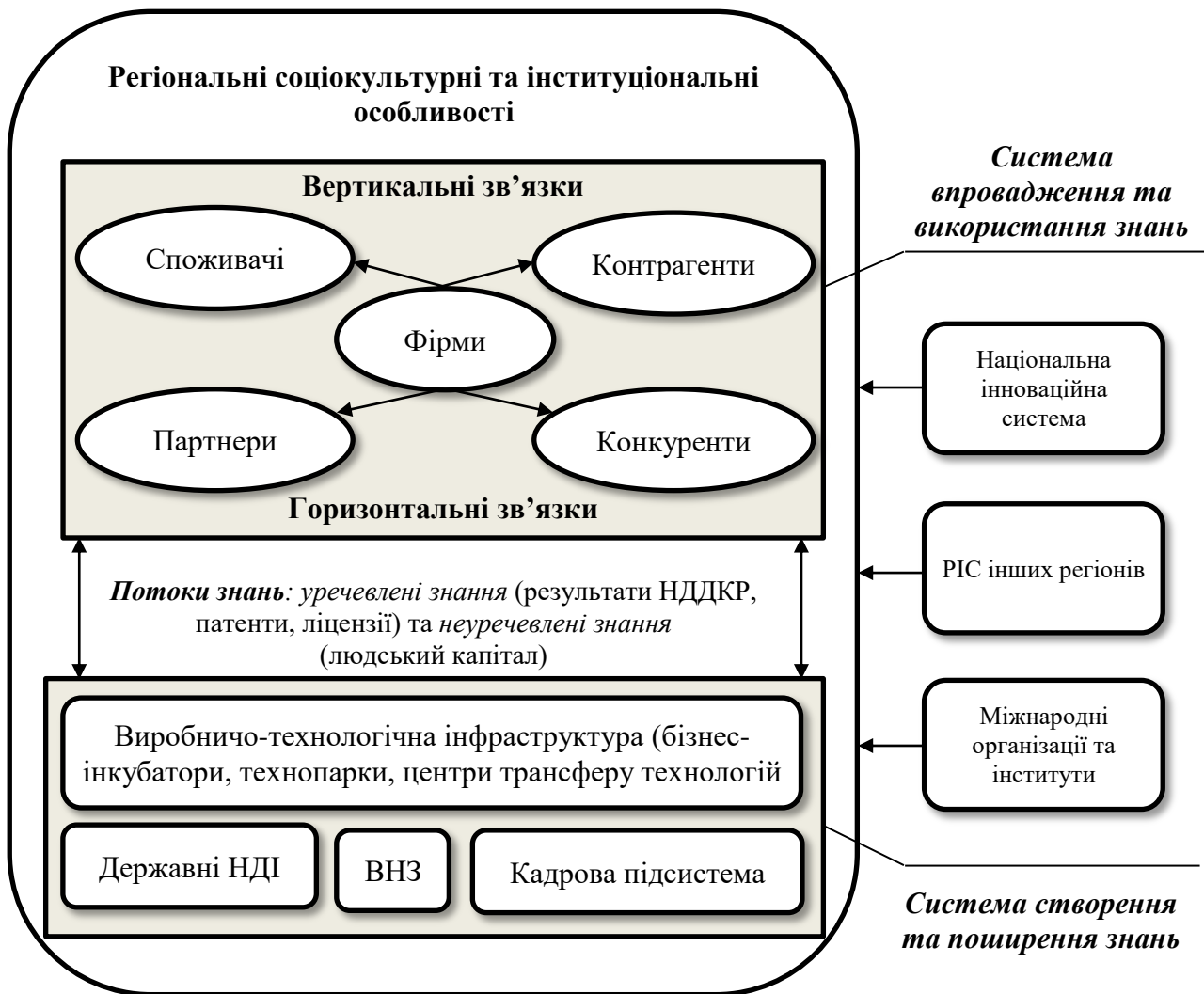

Рис. 1. Структура транскордонної єврорегіональної інноваційної системи

На підставі проведеного нами дослідження можуть бути в першому наближенні сформульовані такі основні етапи формування транскордонного високотехнологічного кластеру:

1. Створення Філії головного по проблемі інституту НАН України при відповідній кафедрі українського університету-партнера.
2. Укладання Угоди про співпрацю з іноземним університетом-партнером.
3. Забезпечення структурних підрозділів, що займаються дослідженнями у сфері розвитку високих технологій (зокрема, нано- та біотехнологій) взаємодоповнюючим обладнанням.
4. Забезпечення кадрами, стажування, наукові обміни.
5. Забезпечення фінансування шляхом залучення коштів європейських, національних та регіональних програм, місцевих бізнес-структур або через систему різноманітних фондів.

6. Підготовка пропозицій до вироблення національних та регіональних стратегій «smart-спеціалізації» та диверсифікації традиційних галузей спеціалізації регіонів і міст країн-партнерів.

7. Введення на фізичних та біологічних спеціальностях університетів партнерів спецкурсів «Основи економіки та підприємницької діяльності», «Економіка нанотехнологій», «Економіка біотехнологій».

8. Забезпечення бізнес-інкубування малих підприємств і тиражування високотехнологічних розробок на базі місцевих інкубаторів, наукових, технологічних та індустріальних парків.

Нано- і біотехнології є проривними технологіями, які у наступні роки будуть знаходитись в центрі наукових досліджень і розробок, діяльності бізнес-структур і політики урядів, що обумовлює нагальність та перспективність проведеного дослідження.

Загалом початок XXI століття характеризується соціально-гуманітарними трансформаціями, що визначають параметри глобального соціального порядку сучасного світу, і обумовлені тими технологічними зрушеннями, які почалися ще кілька десятиліть тому. Ключова роль технологічного фактора в процесі економічного зростання більшості країн світу реалізується на сучасному етапі через систему державних технологічних пріоритетів, які виступають рушійною силою прогресивних технологічних структурних зрушень в економіці. Частка технологічних інновацій в обсязі ВВП розвинених країн становить від 70 до 90%. У той же час сфера впливу наукомістких технологій обмежується не тільки економічною системою, зокрема, такими її важливими характеристиками, як ВВП, обсяги промислового виробництва, зайнятість, продуктивність праці персоналу і технологічного обладнання, а й суспільним ладом, оскільки суспільство формується під впливом технологічних змін і одночасно регулює напрямки їх розвитку.

Свого часу науковий журнал «Technology Review», що видається Массачусетським технологічним інститутом, опублікував перелік десяти перспективних технологій, які вплинуть на суспільство в найближчі десятиліття – це наномедицина, епігенетика, «ядерне перепрограмування», «дифузійне зображення», технологія «порівняльної взаємодії», «когнітивне радіо», «безпечний Інтернет», «нанобіомеханіка», «бездротовий Всесвіт», «кремній, що розтягується».

Наразі технологічні відносини розглядаються не тільки як певна взаємодія суспільства і природи, а і як взаємодія людей, що є центральною ланкою відносин соціально-економічної системи. Звідси з'являється нова концепція технологічного способу виробництва як динамічної системи технологічних відносин, що в свою чергу визначає характер технологічного розвитку, який йде шляхом послідовної зміни технологічних способів виробництва, в результаті чого одна система технологічних відносин діалектично переходить в іншу.

Література:

1. Горбулін В. Який Фенікс народиться зі згарища світової гібридної війни? [Електронний ресурс] / Володимир Горбулін // Дзеркало тижня. – 2017. – № 41. – Режим доступу: https://dt.ua/internal/yakiy-feniks-naroditsya-zi-zgarischa-svitovoyi-gibridnoyi-viyni-259112_.html.
2. Lyashenko V., Osadcha N., Galyasovskaya O. & Knyshek, O. (2017). Marketing prospects of small developed African countries assessment for traditional Ukrainian exports. Economic Annals-XXI, 166 (7-8), 20-25, <http://soskin.info/userfiles/file/Economic-Annals-pdf/DOI/ea-V166-04.pdf>.
3. Pajak K., Kamińska B., & Kvilinskyi O. (2016). Modern trends of financial sector development under the virtual regionalization conditions. Financial and credit activity: problems of theory and practice, 2(21), 204-217, <http://fkd.org.ua/article/view/91052/92128>.
4. Ляшенко В.І. Регіональні наукові центри НАН України та МОН України як ядро розбудови регіональних інноваційних систем в умовах децентралізації / В.І. Ляшенко, І.Ю. Підоричева // Економічний вісник Донбасу. – 2017. – № 1 (47). – С. 13-20.

ОЦІНКА ПРОДОВОЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЗА ДОПОМОГОЮ SWOT-АНАЛІЗУ

МОСТОВА А. Д.

старший викладач кафедри міжнародного маркетингу

Університет імені Альфреда Нобеля

м. Дніпро, Україна

SWOT-аналіз як інструмент стратегічного аналізу і планування продовольчої безпеки викликає інтерес серед науковців із досліджуваної проблеми [2; 4]. Однак сьогодні відсутні обґрунтовані наукові підходи щодо стратегічного аналізу продовольчої безпеки із застосуванням SWOT-аналізу, який би базувався на кількісному оцінюванні сильних і слабких сторін, загроз і можливостей за допомогою системи характеристик та показників та враховував їх зміни в динаміці, а також дозволяв сформулювати відповідні стратегії з урахуванням результатів проведеного аналізу для встановлення оптимальних стратегічних пріоритетів та подальшого ефективного розподілу ресурсів при формуванні та реалізації стратегії продовольчої безпеки.

Стратегічний аналіз продовольчої безпеки можна умовно розділити на два блоки: аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища. Для проведення аналізу розроблено систему показників, яка відповідає основним стратегічним групам продовольчої безпеки: виробництво, ринок, ресурси та споживання для об'єктивного встановлення стратегічних напрямів, відповідальних виконавців, розподілу ресурсів та ефективного контролю у подальшій розробці і реалізації стратегії [1]. Показники, отримані за даними останнього періоду аналізу, порівнюються зі сприятливим за певним критерієм значенням або нормативним значенням. В результаті отримана система відносних величин для об'єктивної оцінки тенденцій продовольчої безпеки.

Блок стратегічного аналізу внутрішнього середовища продовольчої безпеки передбачає виявлення сильних і слабких сторін та встановлення їх стійкості, оскільки це необхідно для визначення стратегічних пріоритетів та